

Vergaderjaar 2022–2023

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3104

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS EN MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 mei 2023

Een toename van winkeldiefstallen in Ter Apel, de bus die niet meer stopt bij azc Budel en de eigenaar van de pompwinkel in Nieuw-Weerdinge die haar winkel op slot houdt: het is een greep uit het nieuwsoverzicht van de afgelopen periode in relatie tot overlastgevende asielzoekers. Overlast die het veiligheidsgevoel van bewoners en ondernemers in de samenleving onder druk zet en afbreuk doet aan de bereidheid om vluchtelingen op te vangen, is absoluut onaanvaardbaar.

Zoals aangegeven in de brief van 26 augustus jl., heeft het kabinet aanvullend 45 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor de aanpak van overlast.¹ Dit geldt investeren we via twee sporen. Tegen asielzoekers die de gastvrijheid van Nederland misbruiken en voor overlast zorgen, past een harde aanpak. Onze gastvrijheid mag nooit ten koste gaan van onze veiligheid. Tegelijk zet ik in op het voorkomen van overlast; de preventieve aanpak. In deze brief licht ik, zoals toegezegd in het mondelinge vragenuur van 6 december 2022, de maatregelen van beide sporen toe, zodat u een goed beeld krijgt van de voortgang in dit dossier.

Tot slot wordt in deze brief ingegaan op de motie van de leden Bisschop en Peters om snel met maatregelen te komen om criminele activiteiten en overlast van asielzoekers uit veilige landen van herkomst² en dak- en thuislozen uit Midden- en Oost-Europa tegen te gaan³.

Lik-op-stuk

In nauwe samenwerking met het Openbaar Ministerie en de Ketenmari-niers bevordert de Coördinator Nationale Aanpak Overlast de aandacht

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 2992.

² Voor de actuele lijst veilige landen van herkomst zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/vraag-en-antwoord/lijt-van-veilige-landen-van-herkomst>.

³ Kamerstuk 36 200 VI, nr. 36.

voor de strafrechtelijke aanpak van overlast en criminaliteit door asielzoekers. Het doel van deze samenwerking is om het voor de harde kern overlastgevers onmogelijk te maken door Nederland rond te trekken en daarbij ongrijpbaar te blijven. Door een nationale, intensieve samenwerking tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen, wordt het net rond deze groep gesloten. Vervolgens wordt iedere overlastgever effectief aangepakt. Dat betekent een lik-op-stuk beleid, gericht op het snel afhandelen van zaken door politie en justitie.

Procesoptimalisatie overlastgevende asielzoekers

Asielzoekers die strafbare feiten plegen, worden zowel strafrechtelijk als vreemdelingrechtelijk aangepakt. Om overlastgevers in Ter Apel zo snel mogelijk door ons asiel- en opvangstelsel te halen en bij afwijzing te werken aan terugkeer, is Ter Apel gestart met een pilot procesoptimalisatie. Aanvragen van asielzoekers die overlast veroorzaken, worden in deze pilot snel afgehandeld.

In bepaalde gevallen van overlast – zoals agressie tegen medewerkers – wordt binnen de algemene asielprocedure bijvoorbeeld de rust- en voorbereidingstijd, die normaal gesproken wordt gegeven om uit te rusten van de reis en voor te bereiden op de asielprocedure, onthouden. Dit biedt snelheid in de procedure en is een duidelijk signaal dat overlast niet wordt getolereerd en dit gedrag gevolgen kan hebben voor de asielaanvraag. Daarnaast geven politie (AVIM), IND en andere partijen in nauwe samenwerking waar mogelijk lik-op-stuk bij aanhouding van overlastgevende asielzoekers in de publieke ruimte, door bijvoorbeeld gebruik te maken van het supersnelrecht. Deze ketenbrede aanpak en persoonsgerichte prioritering is de sleutel tot een succesvolle effectieve vreemdelingrechtelijke aanpak. Overlastgevende asielzoekers moeten zo snel mogelijk gestraft worden en uit ons opvangstelsel. Een strenge aanpak moet kwaadwillende asielzoekers ontmoedigen om naar Nederland te komen.

Inspanningen van het OM

Het Openbaar Ministerie heeft vorig jaar een werkgroep opgericht onder aansturing van een landelijke Vreemdelingen-in-de-Strafrechtketen (VRIS)-officier bestaande uit (gebieds)officiëren van justitie en andere OM-medewerkers die nauw betrokken zijn bij vraagstukken waar de strafrechtketen en vreemdelingenketen elkaar raken. De opdracht van de werkgroep is het versterken van de aanpak van misdrijven, gepleegd door overlastgevende vreemdelingen in de asielketen die worden verdacht van bijvoorbeeld (winkel)diefstal, vernieling of verduistering of van zogenoemde (lichte) High Impact Crimes als overvallen, straatroven, woninginbraken en geweld. Het doel is dat het OM, samen met de politie, door adequate inzet van het strafrecht, een bijdrage levert aan het behoud van landelijk en lokaal draagvlak voor de (nood)opvang van asielzoekers. Daarbij geldt dat het OM alleen in actie komt als sprake is (van verdenking) van strafbare feiten. De focus ligt daarbij op misdrijven.

Het strafvervolgingsbeleid gericht op overlastgevende asielzoekers die misdrijven plegen, wordt in heldere stappen beschreven en binnen het OM gecommuniceerd voor toepassing binnen de reguliere Zorgvuldig Snel Maatwerk (ZSM)-aanpak. Zo is steeds voor iedereen duidelijk welke strafrechtelijke interventies bij voorkeur worden opgelegd. Voor de verdachte zal duidelijk zijn dat het plegen van misdrijven direct strafrechtelijke gevolgen heeft (lik-op-stuk). Onder lik-op-stuk beleid wordt verstaan een snelle interventie na aanhouding van de verdachte tot en met de succesvolle tenuitvoerlegging van de straf. Dat zijn voor bovengenoemde

feiten bij voorkeur de supersnelrechtzitting bij de politierechter, waarbij de verdachte binnen 72 uur na aanhouding vanuit de inverzekeringstelling wordt berecht en de snelrechtzitting bij de politierechter waarbij de verdachte binnen 17 dagen na aanhouding vanuit de bewaring wordt berecht. In beide situaties wordt een verdachte berecht vanuit de voorlopige hechtenis en kan de rechter bevelen dat de resterende straf direct aansluitend wordt uitgezeten. Zo wordt voorkomen dat veroordeelde vreemdelingen zich aan de tenuitvoerlegging onttrekken door naar elders af te reizen en zo onvindbaar zijn.

Het OM wil daarmee ook aan het lokaal bestuur, de asielketen en de samenleving laten zien dat wangedrag niet getolereerd wordt. De landelijke VRIS-officier werkt nauw samen met de Coördinator Nationale Aanpak Overlast en staat in goed contact met de organisaties binnen de asielketen, met name COA, DT&V, politie (AVIM) en IND.

Maatregelen in het openbaar vervoer

Reizigers en medewerkers van vervoerders ondervinden last van asielzoekers die zwartrijden in het openbaar vervoer rondom asielzoekerscentra en daar agressie en intimidatie veroorzaken. Dit is onaanvaardbaar.

De ministeries van JenV en lenW, COA, politie, OM en vervoerders werken aan een integraal plan van aanpak om de overlast in het OV terug te dringen. De maatregelen zien op drie verschillende thema's: betalingsproblematiek, dossieropbouw en identificatie. Zo onderzoek ik de mogelijkheden van het op naam zetten van dagkaarten die asielzoekers ontvangen van het COA voor reizen die zij maken in het kader van hun procedure. Het op naam zetten voorkomt dat asielzoekers de kaart doorverkopen en zelf gaan zwartrijden, wat voor overlast zorgt. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de voorlichting aan asielzoekers over de werking van het openbaar vervoer. Verder voert het COA begin 2024 op alle COA-locaties een nieuw betaalmiddel in, waarmee asielzoekers ook in het openbaar vervoer kunnen reizen. Ook dit moet bijdragen aan het verminderen van zwartrijden. Om overlastgevers in het openbaar vervoer sneller en effectiever aan te pakken verbeter ik de mogelijkheden voor dossieropbouw en gegevensdeling met inachtneming van privacyregelgeving. Met het Ministerie van lenW verbeter ik de mogelijkheden die boa's hebben om personen die overlast veroorzaken te identificeren.

Naar aanleiding van overlast op buslijn 73 tussen Emmen en Ter Apel, wordt sinds 2019 een pendelbus ingezet die tussen het station van Emmen en het aanmeldcentrum Ter Apel rijdt. De inzet van de pendelbus is effectief gebleken en heeft geleid tot minder overlast op lijn 73. De inzet van de pendelbus is tijdelijk van aard. Het integrale plan van aanpak overlastgevende asielzoekers in het openbaar vervoer moet leiden tot een structurele oplossing voor het overlastprobleem, wat de pendelbus overbodig dient te maken.

Handhaving- en toezichtlocatie (HTL)

Asielzoekers die (ernstige) overlast veroorzaken, kunnen in de Handhaving- en toezichtlocatie worden geplaatst. Een asielzoeker kan hier in beginsel maximaal 3 maanden worden geplaatst. Door plaatsing op de Handhaving- en toezichtlocatie worden reguliere locaties ontlast van overlastgevers. In deze locatie gelden strengere huisregels. De asielzoeker mag het terrein van de Handhaving- en toezichtlocatie beperkt verlaten. Ook ontvangen asielzoekers hier geen eet- en leefgeld, maar worden maaltijden en verzorgingsproducten in natura verstrekt.

De Inspectie JenV en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd hebben een aantal aanbevelingen gedaan over het verbeteren van de leefomstandigheden op de HTL. Ik verwijs graag naar de beleidsreactie d.d. 5 april jl. voor de voortgang van de aanbevelingen op de HTL en het vervolgonderzoek van de Inspectie JenV over de bevoegdheden van de boa's die onder andere op de HTL werken.⁴

Preventie

Door samen te werken met partners uit de keten, de ketenmariniers en de Coördinator Nationale Aanpak Overlast zetten we ons in om overlast te voorkomen door het nemen van preventieve maatregelen. Hierbij zoeken we naar de optimale ruimte binnen bestaande wet- en regelgeving.

Mobiel toezichtsteam

In november 2022 is in Ter Apel gestart met een nieuwe vorm van toezicht in de publieke ruimte. Vier toezichthouders houden toezicht op straat, in het openbaar vervoer en op het terrein van het azc. De toezichthouders zetten in op persoonlijk contact met de doelgroep. Daarnaast onderhouden zij nauw en frequent contact met de lokale bewoners, winkeliers en ondernemers, de politie, het COA en vervoerders. De eerste resultaten van de pilot zijn positief. Met hun zichtbaarheid en aanwezigheid weten de toezichthouders bepaalde vormen van overlast te voorkomen. Door persoonlijk contact met de doelgroep, weten zij in situaties waar onrust heerst of onenigheid dreigt, vaak de angel eruit halen voordat de spanning escaleert. Daarom is besloten de pilotfase in Ter Apel die in november 2022 voor drie maanden van start ging, nog eens met negen maanden te verlengen tot en met oktober 2023.

Parallel daaraan worden sinds 6 maart 2023 vier toezichthouders ingezet in de gemeente Cranendonck. Zij werken volgens dezelfde methodiek en begeven zich op alle domeinen waar de groep overlastgevers zich ophoudt. Dat is onder meer in de openbare ruimte, het winkelgebied, het stationsgebied en in het openbaar vervoer. De pilot duurt tot en met 31 december 2023. Verder is de Nationaal Coördinator in gesprek met enkele andere gemeenten om te verkennen in hoeverre de inzet van deze werkmethode elders gewenst en mogelijk is. De komende maanden wordt de werkmethode van de pilot geëvalueerd. Afhankelijk van de bevindingen wordt besloten of en hoe de inzet volgend jaar wordt gecontinueerd.

Opvang

Om opvanglocaties veilig en leefbaar te houden voor zowel asielzoekers, medewerkers als omwonenden en overlastgevend gedrag effectief aan te pakken, blijft een gerichte aanpak in de opvang van (overlastgevende) asielzoekers en het adequaat begeleiden van asielzoekers noodzakelijk. Vluchtelingen die huis en haard hebben verlaten om in Nederland bescherming te zoeken moeten zich veilig voelen. Dit mag niet onmogelijk gemaakt worden door een groep asielzoekers die kwaadwillend is.

⁴ Beleidsreactie onderzoek IJenV naar de leefomstandigheden en de veiligheid op de handhaving- en toezichtlocatie (HTL) d.d. 5 april 2023, Beleidsreactie onderzoek IJenV naar de leefomstandigheden en de veiligheid op de handhaving- en toezichtlocatie (htl) | Kamerstuk 19 637, nr. 3090.

Pilot (potentiele) overlastgever vroegtijdig in beeld

Op 11 pilotlocaties houden twee medewerkers zich als duo bezig met het begeleiden en activeren van de bewoners die (potentieel) overlastgevend gedrag vertonen. De duo's geven aan dat het rustiger is op locatie dan voor de start van de pilot. Er worden steeds meer initiatieven met positieve impact ontplooid. Deze worden gedeeld op het intranet van het COA, zodat ook andere locaties van deze *good practices* kunnen leren. Eind 2023 vindt een evaluatie plaats van de pilot.

Ambulant Ondersteunings Team

Het Ambulant Ondersteunings Team is opgericht om collega's op de locaties te ontlasten, helpen en ondersteunen in perioden dat er veel incidenten zijn of wanneer er een incident met zeer hoge impact heeft voorgedaan, zowel voor reguliere locaties als voor locaties voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Het team is meermaals ingezet op aanvraag van de locaties. Locatiemanagers zijn zeer positief over de inzet van het team, zoals de overdracht van kennis naar hun medewerkers over hoe om te gaan met problematisch gedrag. Door een grote vraag naar inzet van het Ambulant Ondersteunings Team wordt het team de komende maanden uitgebreid. De pilot wordt eind 2023 geëvalueerd.

Nieuwe maatregel COA

Het COA heeft voor overlastgevende asielzoekers een nieuwe maatregel genomen die per maart 2023 is ingegaan: de zogeheten gedragsbeïnvloedingsmaatregel. Deze maatregel ziet op het aangepast opvangen van asielzoekers die overlast veroorzaken tijdens hun verblijf op de locaties in Ter Apel of in Budel.

Op deze locaties vindt de eerste opvang plaats en krijgen asielzoekers geen leefgeld. Daardoor kan het COA hier geen leefgeld inhouden als onderdeel van het COA-maatregelenbeleid⁵, wanneer een asielzoeker zich niet houdt aan de huisregels. Om toch te kunnen werken aan een positieve gedragsverandering, is op deze locaties de gedragsbeïnvloedingsmaatregel opgesteld waarbij de overlastgevende bewoner wordt geplaatst op een zogenaamde prikkelarme omgeving. Op de prikkelarme omgeving worden maaltijden en verzorgingsproducten in natura verstrekt, is een dagelijks coaching gesprek, geldt een verbod op drugs en alcohol en dienen de asielzoekers tussen 22.00–8.00 uur binnen te zijn. Op deze manier wil het COA ontmoedigen dat asielzoekers overlast veroorzaken en het gedrag van asielzoekers die wel overlast veroorzaken tijdig op een effectieve manier beïnvloeden.

Sobere opvanglocaties voor kansarme asielzoekers

Bij brief van 29 juni jl. (Kamerstuk 19 637, nr. 2908) heb ik u geïnformeerd over een nieuw in te richten vorm van versoberde opvang bedoeld voor vreemdelingen met een asielaanvraag met een hoog afwijzingspercentage, de zogenaamde kansarme asielzoekers. Momenteel vinden er gesprekken plaats met de gemeente Almere over een eventuele ingebruikname van de Penitentiaire Inrichting Voor deze opvanglocaties zal een sober opvangregime gelden. Daarnaast zal op deze locaties worden ingezet op een vlotte en efficiënte afhandeling van de asielaanvraag. Hiervoor wordt nauw samengewerkt tussen de ketenpartners en de Ketenmariniers. Bij een afwijzing kan de vertrekprocedure naar het land van herkomst of het land dat verantwoordelijk is voor de behandeling van

⁵ Voor meer informatie over het COA-maatregelenbeleid zie <https://www.coa.nl/sites/default/files/2022-03/Maatregelenbeleid%20COA.pdf>.

de asielaanvraag in het kader van de Dublinverordening spoedig gestart worden. Naast gesprekken met Almere, verken ik ook welke andere gemeenten sobere opvanglocaties kunnen verzorgen.

Overige maatregelen

Terugkeer

De aanpak van overlastgevende vreemdelingen bestaat uit verschillende onderdelen. Een effectief terugkeerproces voor overlastgevers met een vertrekplicht is daar één van. In die gevallen moet ook steeds worden gekeken of er voldoende redenen zijn om vreemdelingenbewaring toe te passen. Daarbij is van belang dat voor de oplegging van bewaring, in de juridische doctrine alleen in ernstige openbare orde gevallen aanleiding bestaat. Een asielzoeker die door zijn negatieve gedrag in contact komt met de politie, kan ook om andere redenen in bewaring worden gesteld, bijvoorbeeld omdat blijkt dat er een risico op onttrekken aan het toezicht is. Vanuit bewaring – maar uiteraard ook vanuit een open locatie, wordt na afloop van de procedure gewerkt aan terugkeer.

Het kabinet heeft 15 miljoen euro beschikbaar gesteld om in te zetten voor terugkeer van vertrekplichtige vreemdelingen, met bijzondere aandacht voor personen die overlastgevend gedrag vertonen. De planvorming voor de besteding van deze middelen bevindt zich in de afrondende fase en ziet op een set aan nationale investeringen, aangevuld met separaat budget waarmee de Nederlandse inzet op migratiepartnerschappen verder versneld kan worden.

Financiering lokale maatregelen

Een gemeente die last heeft van overlast van asielzoekers, kan een beroep doen op de SPUK-regeling, om zo financieel gecompenseerd te worden voor maatregelen tegen overlast van asielzoekers. Ieder jaar stelt het Ministerie van JenV een budget beschikbaar voor de financiering van lokale (kleinschalige) maatregelen tegen overlast buiten de opvanglocaties. Deze regeling geeft gemeenten de mogelijkheid om zelf te bepalen welke aanpak het beste bij hun problematiek past. De maatregelen waarvoor dit budget wordt gebruikt verschillen per gemeente. Hierbij valt te denken aan de inzet van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's), bodycams, extra cameratoezicht maar ook preventieve maatregelen zoals het organiseren van extra (sport)activiteiten. Ik verwacht op korte termijn de SPUK voor 2023–2024 open te stellen.

Motie van de leden Bisschop en Peters

Tot slot ga ik in op de gewijzigde motie van de leden Bisschop en Peters. In deze motie wordt de regering verzocht snel met maatregelen te komen om criminele activiteiten en overlast van veiligelanders en dak- en thuislozen uit Midden- en Oost-Europa tegen te gaan.

Zoals reeds is aangegeven heeft het kabinet 45 miljoen beschikbaar gesteld voor de intensivering van de aanpak van overlastgevend en crimineel gedrag door asielzoekers. Onderdeel van deze intensivering is het beschikbaar stellen van toezichthouders op straat die zich richten op alle overlastgevende asielzoekers en de intensivering van de inzet op terugkeer middels de 15 miljoen die voor terugkeer beschikbaar is gesteld.

Ten aanzien van het op niveau brengen van de AVIM-capaciteit kan ik u melden dat de politie voortdurend personeel werft om de benodigde formatie op orde te krijgen en te houden. Inzet van lokale AVIM-eenheden

op de verschillende gebieden in het vreemdelingendomein gebeurt op basis van prioritering. Het tegengaan van overlast en het bestrijden van criminaliteit zijn onderdeel van deze prioritering. Daarnaast wordt tevens verkend of taken in de migratieketen optimaler belegd kunnen worden. Deze verkenning helpt mogelijk om de druk op de capaciteit van de politie te verlichten.

Een oplossing voor overlast en het tegengaan van criminaliteit is echter niet enkel afhankelijk van de capaciteit van de AVIM-afdelingen. Zo spelen ook de naleving van afspraken tussen partners in de migratieketen, vigerende wet- en regelgeving, en de (on)mogelijkheden om vreemdelingen van wie een asielaanvraag is afgewezen gedwongen te laten terugkeren naar het land van herkomst tevens een belangrijke rol hierin. Ik blijf mij inzetten voor een goede samenwerking tussen de ketenpartners op deze gebieden.

In de motie wordt tevens verwezen naar overlast veroorzaakt door dakloze EU-burgers. Het is hier van belang om het onderscheid te maken dat een (dakloze) EU-burger geen verzoek tot asiel heeft gedaan en daarom buiten de aanpak van overlast door asielzoekers valt. Het voorkomen en aanpakken van overlast door kwetsbare dakloze EU burgers maakt onderdeel uit van het Plan van Aanpak Kwetsbare Dakloze Unieburgers.⁶ Dit Plan van Aanpak, mede als reactie op de motie van de leden Segers en Marijnissen,⁷ en de uitvoering daarvan vindt plaats met de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en Werkgelegenheid en enkele gemeenten.

De groep dakloze EU-burgers bestaat volgens een eerste schatting uit het IVO-onderzoek uit totaal zo'n 2.500 tot 3.000 dakloze EU-burgers⁸ in heel Nederland⁹, waarvan een deel overlast veroorzaakt. Voor EU-burgers geldt dat zij een andere rechtspositie hebben dan asielzoekers. Dat een EU-burger dakloos is geraakt, betekent niet automatisch dat diegene geen rechtmatig verblijf in Nederland meer heeft. Het Plan van Aanpak gaat uit van een gedifferentieerde aanpak om dakloosheid bij verschillende groepen EU-burgers te voorkomen en terug te dringen, afhankelijk van de situatie van de EU-burger. Er wordt ingezet op beter inzicht in de verblijfsstatus van kwetsbare dakloze EU-burgers¹⁰, zorg en begeleiding (terug naar werk) voor degenen die daar recht op hebben en terugkeer van EU-burgers die onrechtmatig in Nederland verblijven, vooral als zij overlast geven en crimineel gedrag vertonen. Samen met maatschappelijke organisaties, zoals de stichting Barka, lukt het goed om EU-burgers op vrijwillige basis terug te begeleiden naar hun land van herkomst. Het Rijk en enkele grote gemeenten ondersteunen Barka hierbij financieel. Alle betrokken partijen zijn erg tevreden over de resultaten die met vrijwillige terugkeer zijn bereikt. Als vrijwillige terugkeer niet lukt, kan – als vast is komen te staan dat de EU-burger niet meer voldoet aan de voorwaarden voor rechtmatig verblijf – ook gedwongen terugkeer aan de orde zijn.

⁶ Kamerstuk 29 325, nr. 136.

⁷ Kamerstuk 35 925, nr. 35.

⁸ https://ivo.nl/wp-content/uploads/2021/07/Tussenrapportage-Midden-en-Oost-Europese-arbeidsmigranten-in-kwetsbare-posities_def.pdf.

⁹ Ten opzichte van een totaal van ongeveer 842.470 EU-burgers die in Nederland verblijven uit de EU-27 lidstaten. Zie: Migrantenmonitor 2018, Kamerstukken 29 407 en 29 861, nr. 213.

¹⁰ Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid loopt momenteel samen met de IND en enkele gemeenten een verkenning op welke wijze de verblijfsrechtelijke beoordeling van dakloze EU burgers zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht en onder welke randvoorwaarden. Zo'n beoordeling kan alleen plaatsvinden als er gerede twijfel bestaat of de EU burger hier rechtmatig verblijf heeft.

In de motie wordt tevens verwezen naar de aanpak van mobiel banditisme. Mobiel banditisme is een vorm van internationale georganiseerde criminaliteit. De leden van deze bendes hebben meestal geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland en zijn over het algemeen geen asielzoekers. De opdrachtgever van de bendes opereert meestal vanuit het buitenland. De aanpak van mobiel banditisme is onderdeel van het Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023–2026 van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing.¹¹ De afgelopen jaren is middels onderzoek zicht verkregen op de modus operandi van mobiele bandieten, waaronder onderzoeken naar vroegtijdige signalering en recentelijk naar e-bike en gps-diefstallen door mobiele bendes. Onder andere middels deze wetenschappelijke inzichten is een barrièremodel tot stand gekomen, om zo in elke fase de criminele activiteiten van mobiele bandieten te verstoren. Tijdige informatie-uitwisseling tussen winkeliers en politie, met het doel heterdaadkracht te vergroten, is een belangrijk onderdeel van deze publiek-private aanpak. Politie en brancheorganisaties wisselen daarnaast actief informatie uit over de modus operandi van mobiele bandieten. Ook is Nederland vertegenwoordigd in EMPACT Organised Property Crime, waar Europese landen samenwerken bij de aanpak van mobiel banditisme.

In aanvulling op bovengenoemde maatregelen geldt dat het WODC momenteel onderzoek doet naar rondreizende alleenstaande minderjarige vreemdelingen met multiproblematiek. Daarbij wordt gekeken, met een internationale focus, naar de kenmerken en drijfveren van deze groep jongeren, of er sprake is van betrokkenheid in criminele netwerken en wat er geleerd kan worden van de ervaringen van andere Europese landen die met soortgelijke problematiek te maken hebben. Dit rapport wordt naar verwachting voor de zomer opgeleverd. De aanbevelingen die hieruit volgen worden betrokken in de aanpak van overlastgevend en crimineel gedrag van asielzoekers.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

¹¹ Zie Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023 t/m 2026 | bijlage bij Kamerstuk 29 911, nr. 385.